

INSPIRATIONSHÆFTE

Her kan du læse om allerede eksisterende initiativer og projekter i København, Danmark og resten af verden, og

Eksemplerne kan inspirere til hvad man kan udbrede og bygge videre på, og vise forskellige tilgange og måder at mobilisere og samarbejde på i fællesskaber.

Læsevejledning

S. 2-11: Initiativer i København

S. 11-24: Initiativer andre steder i Danmark og resten af verden

CO2-NEUTRAL ANDELSBOLIGFORENING

Hvad: Fælles tiltag mellem 90 andelsboliger for bo og leve mere energi-neutralt.

Hvem: Drives af bestyrelse og beboere i foreningen.

Inspiration til implementering: Gennemgang af bygningen og driften og ansøgning om pulje til eksempelvis solceller. Tiltag har haft fokus på at blive CO2-neutral gennem isolering, etablering af solceller på taget og fælles tørreområder for at spare på tørretumblerne.

Mål og værdier: Energirenovere gamle bygninger, for at undgå at bygge nyt og vise at man kan gøre en forskel, der hvor man bor. Det har også været fremmende for det sociale samvær i foreningen, fordi de er fælles om en sag og flere faciliteter.

GRØNNE NABOFÆLLESSKABER

Hvad: Lokalt netværk og selvorganiserende grupper, som hjælper med at accelerere den grønne omstilling rundt omkring i landet med flere vilde haver og mere bytteøkonomi.

Hvem: Dem der sætter det i gang i lokalområdet - men hjulpet på vej af organisationen "Grønne nabofællesskaber" med Facebookgrupper tilknyttet til de eksisterende fællesskaber, der findes.

Inspiration til implementering: Tag fat i eksisterende medlemmer for at finde ud af, hvad man kan gøre for at starte grønne fællesskaber. Det kan fx. gå ud på at købe klimavenligt mad ind og spise sammen, deleordninger for biler, værktøj og tøj, plante Miyawaki skov mm.

Formål og værdier: Reducere affaldsmængder, forbedre jordkvaliteten i lokale haver og grønne områder.

DELEBIL OG SAMKØRSEL

Hvad: Delebilsordninger, fælles køretøjer tilgængelige for lokalsamfundet eller naboer der deler bil.

Hvem: Drives af deltagende borgere, med kommunen som mulig støtte ved at stille parkeringspladser eller infrastruktur til rådighed.

Inspiration til implementering: Initiativ kan starte fra lokalbefolkningen gennem en nabo-til-nabo-billøsning, hvor ejere af private biler udlejer deres bil til andre via en online platform eller app. I København er der oprettet 100 parkeringspladser til el-delebiler, der er puljer man kan søge for at fremme delebilsordninger og der findes platformene til debiler og samkørsel: [HYRE](#), [Kinto Share](#), [Relok](#), [Green Mobility](#), [GoMore](#), [Ta' med](#), [Nabogo](#).

Formål og værdier: Fremme grøn transport, reducere CO2-udledning, færre biler og parkeringspladser i byen.

KØR MINDRE

Hvad: Et initiativ, der opfordrer folk til at køre mindre bil og vælge bæredygtige transportformer som cykling, gåture, samkørsel og offentlig transport.

Hvem: Alle, der ønsker at mindske deres klimaaftryk ved at vælge grønnere transportmuligheder.

Inspiration til implementering: I Skotland har man Transition Black Isles' Million Miles project, hvor man på tre år reducerede bilkørsel med 2.176.273 kilometer gennem fokus på 1) Aktive rejser på gåben og cykel, 2) grønnere bilkørsel og 3) offentlig transport. 5.369 mennesker deltog i 471 arrangementer i løbet af 30 måneder, 600 mennesker deltog i en cykelfest, der blev gået 74.196 flere kilometer, 44% af de adspurgte sagde, at de nu cykler mere

Formål og værdier: Sundhed og fællesskab, med fokus på at reducere bilkørsel og skabe grønnere transportvaner.

REPAIR CAFÉ

Hvad: En global bevægelse, startet i Holland, hvor frivillige tilbyder gratis reparationer af alt fra elektronik til tøj for at reducere affald og fremme genbrug.

Hvem: Frivillige der organiserer og hjælper med reparationer. Kommuner eller foreninger stiller nogle steder lokaler til rådighed.

Inspiration til implementering: Frivillige med forskellige færdigheder hjælper med at reparere genstande. Der arrangeres også events og workshops om reparation og genbrug. Der er 11 repair caféer spredt ud i København.

Formål og værdier: Reduceret affald, øget bevidsthed om genbrug og fremme af bæredygtighed.

TRANSITION STREET

Hvad: Startede med en gruppe 5 naboer, der mødtes over 7 møder for at diskutere vand, energi, fødevarer, transport, forbrug/ressourcer og næste skridt for gruppen.

Hvem: Små nabogrupper af husstande i England. Hver husstand skar i det første projektår (2009) sin årlige udledning med 1.3 ton.

Inspiration til implementering: Transition Street guide. Husstandene fik rabat på at få opsat solceller i det første projekt i England. I København er der et projekt i gang på Rentemestervej i Nordvest - RENTEN, som arbejder med beboere, organisationer og virksomheder, for at gøre gaden grønnere og skaber nabofællesskab.

Formål og værdier: Sænke udledninger, øge biodiversitet, hjælpe naboer, spare penge

LOKALE KLIMATOPMØDER

Hvad: Københavns bydele samler lokale aktører for at planlægge klimahandling i fællesskab.

Hvem: Københavns Kommune, lokaludvalg, lokale aktører og Miljøpunkt

Inspiration til implementering: På Nørrebro, Vesterbro og Amager samlede man borgere, foreninger, virksomheder og organisationer for at tale om hvordan man bliver en grønnere og mere klimavenlig bydel.

Formål og værdier: Fællesskab, klimatiltag, folkeoplysning.

BÆREDYGTIGT TØJFORBRUG

Hvad: Tøjbytteskabe og - markeder, tekstil repair-café, genbrugs- og upcyklingsmodeuge, mv.

Hvem: Frivillige, foreninger og virksomheder

Inspiration til implementering: I Det Kollektive Klædeskab, kan man bytte sit tøj. og Re:Fashion arrangeret af Re:Wair, Østerbro Lokaludvalg og Miljøpunkt Østerbro har man lavet kreative workshops, stort tøjbyttemarked og spændende talks

Formål og værdier: Genbrug, upcycling, ny tøjkultur hvor man køber mindre nyt.

MAKERSPACE

Hvad: Et 'makerspace' er en slags kulturhus, hvor borgere har adgang til faciliteter, som gør det muligt sammen at dyrke interessen for et håndværk, fx træ, tekstil, havebrug, etc.

Hvem: Borgere i alle aldre med interesse for håndværk

Inspiration til implementering: Der er flere MakerSpace i KBH, men i andre kommuner har man brugt det som et grønt kulturhus, hvor medlemmerne har adgang til træ- og syværksted, fælleshave og udekøkken og stedet danner rammen om workshops og events, der inspirerer til grøn omstilling.

Formål og værdier: Håndværk, fællesskab og folkeoplysning

FÆLLESEJET ENERGI

Hvad: Lokalt ejede vedvarende energianlæg som sol- og vindenergi for at producere ren energi til boliger og virksomheder.

Hvem: Lokale fællesskaber, der samarbejder om at installere solpaneler og vindmøller. Deltagerne inkluderer private borgere, virksomheder og kommuner.

Inspiration til implementering: "Rise of Community Energy UK", lokale fællesskaber samarbejder om at opsætte solpaneler og vindmøller, og dermed fremme vedvarende energiløsninger.

Formål og værdier: Bæredygtighed, lokalt ejerskab, økonomiske fordele, CO2-reduktion.

MILJØUNDERVISNING

Hvad: Miljøundervisning for unge, for at engagere dem i bæredygtighed og miljøbevidsthed gennem workshops, skoleprogrammer og hands-on aktiviteter.

Hvem: Drevet af lokale iværksættere, virksomheder, kommune og eksperter, der bidrager med viden og ressourcer.

Inspiration til implementering: "EcoCrew Environmental Awareness Programme" i Sydafrika integrerer miljøundervisning i skoler og lokalsamfund med praktiske øvelser, der motiverer unge til bæredygtig handling. I Porvoo Kommune i Finland har de udformet en temauge, der skal sætte fokus på miljøvenlig adfærd hos børn og deres familier.

Formål og værdier: Bæredygtighed, uddannelse og engagement i at skabe en ny generation af miljøbevidste borgere.

MADSPILDSCAFÉ

Hvad: En café, der serverer måltider lavet af madoverskud, der ellers ville være blevet smidt ud.

Hvem: Drives af frivillige, med samarbejde fra lokale supermarkeder, restauranter og landmænd til at indsamle overskudsmad.

Inspiration til implementering: "Fishguard Surplus Food Café" i Storbritannien, får overskudsmad fra lokale butikker og landmænd, tilbereder det med hjælp fra frivillige og serverer det til lokalbefolkningen mod en lille donation.

Formål og værdier: Bekæmpelse af madspild, fremme fællesskab, oplysning om bæredygtige madvaner.

BÆREDYGTIGT IVÆRKSÆTTERI

Hvad: Et forum, der støtter lokale iværksættere i at udvikle bæredygtige forretningsmodeller med fokus på miljø og jobskabelse..

Hvem: Lokale iværksættere, virksomheder, kommune, investorer og eksperter.

Inspiration til implementering: "Lambeth Local Entrepreneur Forum" i UK, hjælper lokale iværksættere med at skabe miljøvenlige forretningsmodeller. Forummet samler lokalsamfundet til at støtte nye virksomheder med alt fra finansiering, viden, lokaler, mentoring, webdesign og meget mere.

Formål og værdier: Bæredygtighed, samarbejde, innovation, med fokus på både miljømæssig og social værdi.

BAG IT UP SYFÆLLESSKAB

Hvad: Syfællesskab i Vejle, hvor asylkvinder og frivillige samarbejder om at reparere og upcycle genbrugstekstiler.

Hvem: Lokale asylkvinder og frivillige.

Inspiration til implementering: En iværksætter har sammen med Røde Kors og Vejle Kommune etableret et produktionsværksted, der fremmer integration, færdighedsudvikling og bæredygtigt tekstilforbrug.

Formål og værdier: Fællesskab, færdighedsudvikling, genbrug og integration.

.

FÆLLES OM MERE

Hvad: Deleøkonomi indtænkes i et boligområde for skabe mulighed for at eje og bo mindre, med formålet at reducere leveomkostningerne, affald, energiforbrug og CO2-udledning.

Hvem: Sege Park i Malmø Malmø Kommune, Eon, VA Syd samt 11 by- og boligudviklere.

Inspiration til implementering: I Sege Park er der 70 forskellige delefunktioner: fællesarealer, deling af cykler, biler, husholdningsartikler, værktøj og legetøj. Der må maksimalt være 0,5 biler pr. lejlighed, og alle beboerne skal have mulighed for at dyrke egen have. Ved indflytning underskriver beboerne et "letter of intent", om at de ønsker at være en del af en deleøkonomisk bydel.

Formål og værdier: Minimere forbrugsbaserede emissioner relateret til byggeri, anlæg og forbrugsprodukter.

NABOLAGSHUS- BIERMANNSGÅRDEN

Hvad: Historisk tømmerhus i Norge, omdannet til et nabolagshus for børn, unge og lokalsamfundet.

Hvem: Ejeren, Biermannsgårdens legat, i samarbejde med SoCentral, samt lokale beboere og børn og unge.

Inspiration til implementering: Det gamle tømmerhus er blevet bevaret og opdateret til et moderne, inkluderende kulturhus, hvor man spiser sammen og laver bæredygtige workshops. Lokalsamfundet er blevet inddraget i udviklingen.

Formål og værdier: Bevaring, genbrug og fællesskab.

GENBRUGS- INDKØBSCENTER

Hvad: Et genbrugs-indkøbscenter, der sælger brugte varer fra en genbrugs- og affaldsstation.

Hvem: Et initiativ drevet af affaldsstationer for at fremme genbrug og cirkulær økonomi.

Inspiration til implementering: "Resirkula" genbrugskøbscenter i Norge sælger ting som ellers ville ende som affald, direkte fra genbrugsstationen ved siden af. Affald omdannes til ressourcer gennem lokalt salg af genbrug.

Formål og værdier: Affaldsreduktion, bæredygtighed og cirkulær økonomi.

SHEFFIELD HVEDE EKSPERIMENTET

Hvad: Lokale i Sheffield dedikerer et 2x2 m bed til at dyrke en traditionel hvedesort. Dyrkning, høst og forarbejdning skete manuelt og kollektivt, en ny måde at forbinde sig med mad, kornproduktion og brødlavning.

Hvem: Kunstfonde, kunstnere, lokale dyrkere, bagere og dokumentarfolk.

Inspiration til implementering: Sheffield Wheat Experiment, var et kunstprojekt om hjemmehørende arter, klimaforandringer og fødevareproduktion som involverede mange lokale borgere.

Formål og værdier: Kunstprojekt, bevaring af ældre frøtyper, traditionel kultur, mad, fødevarer.

REPARATIONS VOUCHERS

Hvad: I Wien har de haft succes med reparationsvouchere, hvor borgere kan få tilskud til at reparere deres ødelagte produkter, frem for at købe nye produkter.

Hvem: Wien Kommune og udvalgte lokale reparationsvirksomheder

Inspiration til implementering: Wien Kommune giver tilskud til reparation af produkter for at undgå, at borgerne køber nye produkter i stedet for at reparere. Voucheren dækker 50% af reparationsomkostningerne, op til et maksimalt beløb på 100 €.

Formål og værdier: Spare penge, sænke udledninger, hjælpe naboer, skills og DIY.

KLIMAVENLIG MADLAVNING

Hvad: Lokalråd eller forening inviterer til en workshop eller et forløb om sund og klimavenlig madlavning. I workshoppen laves der mad til en fællesspisning hvor alle i lokalsamfundet er inviteret.

Hvem: Borgere der gerne vil være bedre til at lave klimavenlig og sund mad - og dem der gerne vil have mere fællesskab i lokalsamfundet.

Inspiration til implementering: Organisationen SpisDanmark har gennemført enkeltstående workshops og fællesspisninger i mere end 10 lokalsamfund i Vejle Kommune

Formål og værdier: Klimavenlig madkultur og lokale fællesskaber

GRØNNE FÆLLESOMRÅDER

Hvad: Grundejer-, andels-, bolig- eller andre foreninger omlægger deres fællesområder til klima- og biodiversitetsvenlig drift.

Hvem: Bestyrelse (projektledere) og medlemmerne (praktisk arbejde) i foreninger, som har grønne fællesområder

Inspiration til implementering: Grundejerforeningen Stenagervænget i Vejle, har gennemført en omlægning af deres 4 hektar fællesområder, hvor medlemmerne har plantet mere end 1000 træer, etableret blomstereng og regnvandsforsinkelse, mv.

Formål og værdier: Fællesskab og medejerskab til omstillingen af driften af grønne områder

MINI-SKOVE

Hvad: En mini-skov kan være ned til 2 kvadratmeter, når den plantes efter Miyawaki-metode. Her plantes der tæt med mange forskellige arter, hvilket øger væksthastighed og biodiversitet.

Hvem: Kommuner, foreninger, skoler og institutioner, der råder over mindre grønne arealer til skovrejsning.

Inspiration til implementering: Elever fra Rosborg Gymnasium og Jelling Friskole har været med til at plante miniskov i deres nærmiljø. Etableringen af miniskov er et spændende læringsrum, hvor de også kan prøve kræfter med at drive projekter og rejse finansiering - og opleve de kan gøre en forskel. Andre steder er det kommunen eller private, der inviterer borgere til at være med i projekter.

Formål og værdier: Medejerskab, undervisning og folkeoplysning.

LOKALE BORGERFORUM

Hvad: Lokale borgerfora, hvor beboere mødes for at diskutere og handle på bæredygtige løsninger til lokale problemer.

Hvem: Drevet af lokale borgere, med støtte fra kommunen i form af lokaler, økonomisk støtte eller hjælp til facilitering.

Inspiration til implementering: "Lambeth Forum Network" i Storbritannien samler borgere for at tackle bæredygtighedsudfordringer som samkørsel og affaldshåndtering. De arbejder sammen med myndighederne for at skabe konkrete forbedringer og fremme aktivt borgerengagement.

Formål og værdier: Borgerinddragelse, bæredygtighed, lokal udvikling, fællesskab.